

Rio Esperantista

Oficiala Organo de Asocio Esperantista Rio de Janeiro

PENSO KAJ LABORO POR LA UNIVERSALA FRATECO

ALDO O. DOBLAS
Responda Direktoro

SYLLA M. CHAVES
Sekretario

Administranto
DELIO PEREIRA DE SOUZA

JARABONO
Eksterlande — Cr\$ 30,00.
BRAZILU — Cr\$ 15,00
Au 25 Respondolcuponoj JARO I

RIO DE JANEIRO, APRILU 1947

N.º 1

Redakcio kaj Administrejo
R. DAS MARRECAS, 19, 2.º andar
Tel: 42-5731 — C.P. 3677
Avulso — Kr\$ 1,00

Gloramarko

ALDO O. DOBLAS

La malgranda etapo traŭrita unue de simple "cirkulero" el sekretariejo, trafis ĝian celon, ŝanĝigante en informa bulteno de A.E.R.J. "Informilo". Tiu modesta "cirkulero" konkeris reliefan lokon en la agadkampo de A.E.R.J., kaj nune ĝi estas la GLORMARKO, kiu signas la komencon de nova periodo por la disvastigado de Esperanto kaj de A.E.R.J., pere de ŝanĝigo de "Informilo" en "Rio Esperantista".

"Rio Esperantista" ne estos nur kontaktilo inter Esperanto-grupoj kaj kluboj; ĝi ne estos nura propagandilo por la internacia helplingvo. Kvankam la genia verko de ZAMENHOF kaj la idealo, kiun ĝi enhavas, meritas, pro sia kultura valoro, esti disvastigata kaj apogata de l' tutmonda gazetaro: "La celo de "Rio Esperantista" ne estas nur la disvastigado de l' idealo esperantista; tiuj ĉi kolonoj ankaŭ kovriĝos de la fantaziaj kaj belecaj vualoj el la artaj kaj literaturaj paĝoj.

Trovos lokon en tiuj ĉi kolonoj — kiuj ĉiam estos klaraj por la disvastigado de l' idealo — la civitana instruado, kaj la kulto al herooj de nia patrujo kaj al bonfarintoj de l' homaro, en la plej alta esprimmaniero.

Propagandante en la esperantistaj sferoj eksterlandaj nian arton kaj nian literaturon, diskonigante al aliaj popoloj okazintaĵojn el nia historio, niajn morojn, finfine, disvastigante eksterlande du momojn: Rio de Janeiro — Brazilo, ni certe servos, kvankam modeste, nian urbon kaj nian landon.

Dank' al klopodo kaj sindonemo de la gvidantoj de Asocio Esperantista de Rio de Janeiro, kaj al ilia granda laborkapablo kaj amo al Esperanto, nun ekaperas "Rio Esperantista", kiu ne pretendas ekeldoniĝi perfekta, sed kreski kaj progresi, iĝi dinamo, kreonta novajn fortojn.

Sendube A.E.R.J. vigligis la ĉefurbon Esperanto-movadon, tial, pli kaj pli ĝi bezonis disvastigi sian oficialan bultenon; do, jen "Rio Esperantista", kies programon, supre prezentita, estas bezone obei, aldonante ankoraŭ: Neŭtraleco rilate je politiko kaj religio.

Antaŭ 30 Jaroj Mortis la Majstro!

Kun kortuŝaj vortoj priskribas la morton de UMAJSTRO Sano EDMOND PRIVAT, en lia libro pri la vivo de ZAMENHOF...

Estis la 14^a de aprilo 1917. Li etendiĝis sur kanapo. Al pordo la adziĝo akompanis la doktoron. Dume li sentis sin pli bone. Fine iom da ripozo. Tiam sopirita!... Sed jam li eksufokiĝis. Li volis voki. La voĉo haltis en lia gorĝo. Jen alkuris la edzino. Ŝi helpis lin residi. Vel Jam ĉesis bati tiu kovo, batinta tiel forte por homaro.

Jam venis la ripozo libeviga.
Ho mia Kor'! Post longa la-

[borado]
Cu mi ne venkos en decida hor'?
Sufiĉe! Trankviliĝude l'batado,
Ho mia Kor'!

Jes, lia nobla koro ĉesis bati antaŭ 30 jaroj, sed miloj de aliaj koroj sekvas lian vojon ĝis la venkol!

Ni inter popoloj la murojn de-

[truos]
Kaj ili ekkrakos kaj ili ekbruos
Kaj falos por ĉiam, kaj amo kaj
[vero]

Ekregos sur Terol!

Pligrandiganto de Medicino en Brazilo

La utila kariero de Prof. Raul Leitão da Cunha

Esperanto kontaktis kun la klera profesoro, nun malaperinta

La informo pri morto de Professor Leitão da Cunha, ĉagrenigis la esperantistan familion brazilan. La funebra okazintaĵo estas profunda bato al instruaj rondoj kaj medicino, kiun li multe gloris kaj pligrandigis. Lia kuracista kariero estis unu el la plej ŭtilaj kaj honestaj.

Li diplomiĝis je 1903^a, kaj tuj en 1903^a li estis direktoro de Anatomia Patologia Servo, de Frenozulejo; poste li konkeris la katedron de Histologio en Medicina Fakultato, per kon-

kurso, kiu farigis notinda pro la gravuloj medicinaj, kiuj ĝin partoprenis.

Instruis li diversajn lernobjektojn pri la parto de scienco, en kiu li farigis notinda.

Leitão da Cunha estis la unua rektoro de Universitato Brazilo, forlasante tiun altan taskon, laŭ invito de Prezidanto Linhares, por direkti la aferojn pri Edukado. Kiel Ministro por Edukado kaj Sano, kvankam dum mallonga tempo, ĉar la registaro estis provizora, la eminenta edukisto prenis gravajn decidojn, kaj komencis laborojn, kiuj, daŭrigataj, alportos grandajn avantaĝojn al nia lando. Lasis ankaŭ la notinda sciencisto brazilan gravajn ver-

daŭrigi en la 6.^a

Marco de Gloria

ALDO O. DOBLAS

A pequena etapa percorrida, primeiramente por uma simples "Circular" de secretaria, alcançou seu objetivo, transformando-se no Boletim noticioso da A.E.R.J., o "Informilo". Conquistou, aquela modesta "Circular" um destacado lugar no campo de ação da A.E.R.J., constituindo hoje o Marco de Gloria que assinala o início de uma nova era, para a divulgação do Esperanto e da Associação Esperantista do Rio de Janeiro, com a transformação do "Informilo" em "Rio Esperantista".

"Rio Esperantista" não será apenas um ponto de contato entre grupos e clubes do Esperanto; não somente um veículo de propagação do idioma neutro internacional, muito embora a genial obra de Zamenhof e o ideal em causa, faça jús, pelo seu ensinamento e valor cultural, ser divulgada e amparada por toda imprensa do mundo; todavia a diretriz de "Rio Esperantista" não está restrita apenas à disseminação do ideal esperantista, estas colunas se cobrirão também, com os véus da fantasia e da beleza das paginas de arte e literatura.

Encontrará guarida nestas colunas, — que jamais deixarão de ser claras e nitidas na difusão do ideal, — o ensinamento cívico, o culto aos heróis da pátria e aos benfeitores da humanidade, na mais elevada expressão.

Difundindo nos meios esperantistas do exterior, as nossas artes, a nossa literatura, revelando para outros povos epi-

Continúa na pág. 6

Caravana Esperantista em Barra Mansa

RECEPÇÃO NO CLUBE MUNICIPAL — APOIO DA IMPRENSA LOCAL — STA. LACYR SCHETTINO, A BANDEIRA DO ESPERANTO DE B. MANSA.

Viveu, a prospera e acolhedora cidade fluminense, horas de intenso calor esperantista, com a visita feita por esperantistas cariocas aos dirigentes do Esperanto de Barra Mansa.

Satisfazendo o convite feito pela Srta. Lacyr Schettino, insipirado poetisa fluminense e presidente do "Esperanta Grupo de Barra Mansa" a diretoria e outros associados da A.E.R.J. empreenderam a viagem a Barra Mansa, promovendo, assim, uma propaganda que muito poderá vir contribuir para o progresso das duas entidades. Embora o nosso atrazo involuntario, concorresse para o sacrificio da prestimosa samideano Lacyr, que permaneceu na estação até 1½ da madrugada a espera da caravana carioca de Esperanto, não esmoreceu, dando desta ma-

neira prova real que é de fato a alma do Esperanto em Barra Mansa, esta gentileza é mais uma prova a ser acrescentada na sua brilhante colaboração pelo idioma de Zamenhof.

CHEGA A CARAVANA

Devido ao adiantado da hora, rumaram os esperantistas cariocas diretamente para o hotel. Após descanso, afim de refazer as energias dispendidas durante a viagem, entraram imediatamente em ação os componentes da caravana, pois ás 5½ já a população daquela cidade admirava os cartazes de propagação do Esperanto e dos Congressos, brasileiro e mundial que proxima-mente se realizarão.

Depois da afixação dos cartazes e outros materiais de propaganda pela cidade, foram os esperantistas cariocas recebidos pela familia Schettino, onde se inteiraram do movimento esperantista de Barra Mansa. Dahi rumou a caravana em busca de outros esperantistas, e, em companhia dos quaes passaram a visitar oficialmente a cidade.

A VOZ DE DEUS E' SEMPRE IGUAL

"Todo caminho é bom quando conduz a morada de Deus". Passeava a caravana pela cidade, quando o som dos canticos da Igreja Metodista os atingiu, juntou-então, ao rebanho mais aquele grupo de irmãos. Logo que o pastor foi cientificado daquela visita, fez em brilhante alocação uma exposição do valor do Esperanto e sua finalidade. Após foi dada a palavra ao novo pastor, que saudou em nome dos metodistas os esperantistas cariocas, salientando que estava dentro do seu programa de ação e amparo e ensino do Esperanto, pois que segundo a recomendação do Bispo Cezar, exposta nas columnas do "Expositor Cristão" onde diz sêr o Esperanto fator do entrelaçamento da amizade entre os diferentes povos, agindo como complemento das palavras do Mestre. Amai-vos uns aos outros. Prometeu o novo pastor em eloquentes palavras, crear um curso do idioma neutro internacional para os seus fiéis.

Louvando e agradecendo o interesse demonstrado pelos pastores metodistas, falou pela caravana o Sr. Otaviano da Silva Lopes.

CRESCEM OS COMPONENTES DA CARAVANA

Fiél ao principio de neutralidade e por isso, reúne o Espe-

ranto, entre os componentes da caravana e na mais perfeita cordialidade, metodistas, católicos, espiritas, etc., com um só pensamento — difusão do esperanto e da "interna ideo" para o bem estar geral, sem levar em conta os principios religiosos de cada um, e assim, acrecida, pelos esperantistas e simpatizantes do lugar, continuou a caravana carioca de Esperanto as suas visitas.

Recebida pelo diretor do jornal "Evolução", o qual afirmou estar convicto da vitória do Esperanto como idioma auxiliar de todos os povos; prometendo auxiliar a grande Lacyr na campanha esperantizadora de Barra Mansa, pondo a disposição do Esperanta Grupo as columnas de "Evolução". Após registrar a visita com fotografias, rumou a caravana para a redação de "A Voz do Povo", onde as mesmas e acolhedoras provas de simpatia ao Esperanto foram dispensadas, pelos funcionários daquele órgão de imprensa. Numa demonstração de apreço aos visitantes e demais elementos da caravana, o presidente do Centro Espirita local, franqueou todas as dependencias daquela casa, onde se observou o carinho com que são tratados os associados e os necessitados em geral, pelos mentores daquele centro de estudos e de amor ao próximo, onde é mantida uma perfeita assistência médica, dentária, etc., contribuindo, eficientemente, pelo bem comum.

EXPOSIÇÃO

Às 14 horas foi inaugurada a exposição de livros, cartões-postaes, jornaes, revistas e outras curiosidades do movimento esperantista, no Salão de Festas do Clube Municipal, que foi prazieirosamente cedido pela sua diretoria. Causou grande satisfação aos esperantistas cariocas o êxito alcançado pela exposição. A seguir tiveram inicio os trabalhos da Magna Sessão do Esperanta Grupo de Barra Mansa, que reviveu assim os seus dias de glórias.

Entre a numerosa assistência, notavam-se altas autoridades municipaes, os diretores de "Evolução" e da "Voz do Povo", representante do "Grêmio Artístico e Cultural Edmundo Macedo Soares", de Volta Redonda, diretores do Clube Municipal, presidente do Centro Espirita local e representantes de varias agremiações da cidade.

Abrindo a sessão, falou a presidente do Esperanta Grupo, senhorita Lacyr Schettino, que agradeceu aos esperantistas cariocas, a visita, e ao gesto que muito irá influir nos destinos

do Esperanta Grupo, terminando suas brilhantes palavras com mais uma prova de cativante gentileza, passando a presidência dos trabalhos ao Sr. Francisco Doblas Filho, presidente da A.E.R.J., o qual saudou em nome da Associação que preside os samideanos de Barra Mansa, incentivando a prosseguirem no trabalho de disseminar o Esperanto, ofertando o livro MARTA para a biblioteca. A seguir falou o Dr. Vilela Tavares, secretario do Esperanta Grupo e figura de alto prestigio nos centros culturais barramansenses. Dizem melhor do êxito conseguido pelo brilhante orador esperantista, os aplausos calorosos de que foi alvo.

Proseguindo a solenidade, falou o Prof. Delio Pereira de Souza, o qual abordou com rara habilidade o tema "O Esperanto e o mundo atual". Mostrou o Prof. Delio que a humanidade não mais pode viver sem um idioma auxiliar, e que esse idioma somente poderá ser o Esperanto, porque, além da perfeição linguística conta tambem com a facilidade de aprendizagem, e, ainda, a "interna ideo" que torna o homem mais amigo, mais compreensivo, mais cumpridor dos seus deveres, portanto, mais util a si próprio e á humanidade. O Esperanto, disse o professor Delio, tende em menor tempo do que se espera tornar-se a lingua auxiliar do mundo moderno". Foi muito aplaudido o secretario geral da A.E.R.J.

A seguir usou da palavra o Sr. Otaviano da Silva Lopes, emérito trocadelista e "gajahomo" que demonstrou a facilidade do Esperanto, por meio das suas "piadas" e trocadelhos, o que muito divertiu a assistência.

Encerrando os trabalhos, voltou a falar a grande idealista, Srta Lacyr, de cujas palavras é justo salientar: Sêr esperantista é viver com os olhos voltados para o anjo da paz; é desejar a ronda de mãos unidas da humanidade; é despir-se do seu pensamento egoista, para transformar-se no pensamento do mundo fraternalmente unido; enfim, é ser uma letra maiscula e expressiva da grande palavra — HUMANIDADE.

ESPERANTO EN LA INTERLANDO

Fondigis en urbo Campina Grande, stato Paraíba, la Escola Esperantista Leon Tolstoj, rua Cardoso Vieira — Edifício São Luiz, 1.º andar-sala 3.

Ĝin vidas samideano Apolonio Honorio de Melo, al kiu ni deziras plejan sukceson.

RIO-ESPERANTISTA

Propriedade da A.E.R.J.
Um jornal do Rio para o mundo

Redação e administração:
Rua das Marrecas, 19, 2.º and.
Tel. 42 7531, -Caixa Postal 3677
Rio de Janeiro — BRASIL

Diretor responsável
Aldo O. Doblas

Redator chefe
Sylla M. Chaves

Gerente
Délio P. de Souza

Assinatura anual:

Brasil Cr\$ 15,00
Exterior Cr\$ 30,00

Jarabono:

Brazilo Kr\$ 15,00
Eksterlando Kr\$ 30,00

Este jornal dá ampla liberdade aos seus colaboradores, não se responsabilizando pelos conceitos emitidos em artigos assinados e implicitamente nas seções que tenham redatores responsáveis.

Organizaço je servo de UNIVERSALA FRATECO

La gazeto rajtigas tutan liberon al siaj kunlaborantoj kaj ĝi ne respondecas por ia enmetitaj konceptoj en artikoloj subskribitaj kaj sekve, por la fakoj, kiuj havas respondecajn redaktorojn.

La Juna Giganto

(Jarcenta Naskiĝa Datreveno de Castro Alves)

Deknaŭa jarcento. La negroj alvenintaj el Afriko suferadis en Brazilo la plej inferajn turmentojn. Ili estis nur posedadoj, tute senrajtaj: laborigataj, turmentataj, ofte malsatigataj, kaj kelkfoje pervipe mortigataj; pli klare: ili estis sklavoj.

Tamen la suferado de ĉi-ni-gruloj ne estis elportata nur post la alveno en Brazilon. Ek de ilia vendo, kiam ili lasis la "apudfontajn palmarbojn" en Afriko, ili jam estis enĉenigitaj, kaj kelkfoje "restis vaka loko en la ĉeno, sed la ŝakalo trovis sur la sablaro kelkajn ostojn rodeblajn". Post tio ili transiris la oceanon en la "negrista ŝipo", kie pli ol duono mortis pro pesto aŭ malsato.

Post la elŝipiĝo okazis la disvendado al la plenrajtaj sklavposedantoj, kiuj loĝigis ilin en "senzaloj" (sklavdomoj), kie la malpureco kaj la malsano estis la ĉiamaj mastriroj. La junaj sklavinoj, kiel posedadoj de ĉi sklavestro, devis ĉiam satigi lian voluptemon; tute ne gravis la sci pri ŝia edzineco aŭ fianĉeco.

La gefiloj estis forrabitaj el la patrinaj nigraj brakoj por esti vendataj.

Estis tia la vivo en Brazilo. Subite ĉiuj eksilentis. Eksonis giganta voĉo, laŭta kaj minaca al la sklavposedantoj. Estis nura studento; tamen li parolis pli vigle ol aliiu ajn.

Tiu studento nomiĝis Antônio de Castro Alves. Li per poeziaĵoj elmontris al tiuj, kiuj vivadis komforte, silke vestite, la realaĵon kaŝitan en la sklavdomoj.

En "La negrista ŝipo" li priskribis la suferplenan vojaĝon de ĉi sklavoj al Brazilo; kaj en "La akvofalo Paulo Afonso" (poezia romano) li elmontris la ĉitiean suferon.

Tiel li ĵetis en la koron de ĉi brazilanoj la semojn de kontraŭsklaveco, kiuj fruktodonis post kelkaj jaroj kiam la princino Izabelo subskribis la "Oran Leĝon", egaligante ĉiujn brazilanojn, malpermesante la sklavecon en nialando.

Je la 14^a de Marto ĉi jara ni festis la jarcentan datrevenon naskiĝan de tiu mirinda junulo, kiu mortis 24-jara kaj malgraŭ tio estas unu el la plej bonkvalitaj brazilaj poetoj, kaj la plej amata el ĉiuj.

SYLLA CHAVES.

Inteligenta Sklavo

Iam, ĉirkaŭ 600 jaroj antaŭ Kristo, multaj sklavoj marŝadis en Karavano, kumportante varojn al la haveno de Efezo, en malgrand'Azio.

Al ĉiu sklavo estis donita la varon de li kumportota, laŭ lia fizika kapablo, por ke pli bone oni profitu la forton de ĉiuj.

Tamen, al unu el ili, malforta ĝibulo kun granda vizaĝo kaj mallongaj kruroj, oni permesis ke li nem elektu sian volumon, eble pro kompato, kiun lia fiziko inspiris al la ceteraj komoj kosistigantaj la karavanon.

Tiam, antaŭ la ĝenerala surprizo, la ĝibulo elektis grandegan korbun plena je pano. sub kies pezo li preskaŭ ne sukcesis marŝadi.

Tamen, farita la unua etapo el la pluraj, kiujn la longa vojaĝado postulis, kaj fininte la unua manĝodo de la karavananoj, la pezo de la korbulo kumportata de la ĝibulo, malpliigis, ĉar tie troviĝis la pano por la nutrado de ĉiuj, dum la vojaĝo.

Tiamaniere okazis ĉiutage; kaj tiel dum la lasta etapoj la ĝibulo kumportis korbun tute malplena kaj malpeza, dum la aliaj sklavoj, kumportante de la komenco ĝis la

fino de la vojaĝo la saman volumon, sentis ĝin pli kaj pli peza...

Tiu homaĉo tiel saĝe aginta, estis Ezopo, "Patro de la fabelo", naskiĝinta korpdefekta kaj sklavo, sed poste liberigita kaj admirita pro sia rimarkinda spirito, kiu igis lin, unu el la grekaj ŝaguloj.

ADO

Originalojn oni ne redonas.

XI Congresso Brasileiro de Esperanto

Uma grande caravana de associados irá a São Paulo, afim de participar do Congresso. Todo congressista tem o direito de apresentar teses, segundo o temário já publicado na imprensa de 2 de fevereiro, na Capital, o qual conta do seguinte:

1) Planos para a propaganda do Esperanto no Brasil; 2) Lugar do Esperanto no currículo escolar; 3) O intercâmbio escolar e a língua internacional; 4) Colaboração do Brasil para a difusão do Esperanto na América Latina; 5) Emprego do Esperanto no comércio; 6) Livros e pe-

riódicos em Esperanto — Sua publicação e divulgação; 7) Organização e funcionamento de Grupos Esperantistas; 8) Aproveitamento prático do valor pedagógico da língua auxiliar; 9) Levantamento estatístico periódico do movimento esperantista no Brasil; 10) O emprego da língua neutra por parte das instituições culturais, filosóficas, científicas ou religiosas; 11) Rádio e Esperanto — Intercâmbio e mútuo auxílio dos dois movimentos; 12) Esperanto e Turismo; 13) Plano para a intensificação da correspondência entre esperantistas; 14) Tradução de obras da literatura brasileira para o Esperanto; 15) Material didático para o ensino do Esperanto aos povos de língua portuguesa.

Do programa constarão passeios e talvez excursões a cidades vizinhas, como Santos, Campinas, onde foi fundado o primeiro clube esperantista no Brasil.

Os esperantistas cariocas encontrarão boletins de adesão, também na sede da Associação, de 18,30 às 20 horas.

Dai a vossa adesão! Convidai vossos amigos esperantistas!

4.ª ARGENTINA KONGRESO DE ESPERANTO

Asocio Esperantista de Rio de Janeiro, kore salutas la Argentinan Esperantistaron kunvenantan dum la 4ª Argentinan Kongreso de Esperanto de la 3ª ĝis la 6^a de aprilo 1947. Dezirante al la kongresanoj fruktodonan laboradon.

F. Doblas Filho
Prezidanto.

Castro Alves

Antonio de Castro Alves, fama poeto, naskiĝis je la 14^a de Marto de 1847^a en bieno, en la provinco Muritiba, ŝtato Bahia, Unuigitaj Ŝtatoj de Brazilo.

Tre ĝojiga, bonkora, kaj afabla, li fariĝis amata de ĉiuj. Ĝis la 9ª jaro, li vivadis en bieno ĉe bordo de rivero "Paraguacú". Poste iĝis lerninto en Gimnazio Bahiano, tre fama bernejo, fondita de D-ro Abílio Cesar Borges.

Frue li perdis sian patrinon, kaj en januaro 1862^a li vojaĝis al Recife, kune kun sia pliaga frato, por daŭrigi la studadon.

Li estis tre inteligenta, kaj tre frumatura. Verkis li gran-

dan nombron da poeziaĵoj, sed tiuj, kiuj fmaigis lin estis pri liberigo de sklavoj. La plej famaj poemoj estas: *Negrokomercista Ŝipo (Navio Negroiro)*, *Voĉo de Afriko (Vozes da Africa)*, kaj *Akvofalo Paulo Afonso (Cachoeira de Paulo Afonso)*.

Tiam la portugaloj venigis negrojn el Afriko por laboregi en bienoj, tute senrajte. Tiamaniere li multe helpis la movadon por la "liberigo", konkerita je la jaro 1888^a per leĝo subskribita de Princino Izabelo, kiam ŝi anstataŭis la Imperiestron Pedro II.

Li mortis je la 6^a de julio 1871^a, en Bahia, en la 25^a jaro de sia vivo.

LIBROJ!

Ho! benata estu ĉiu, kiu librojn Dissemas... ilin dissemanta plenmane, Kaj per tia laborego la popolon ekpensigas! Ĉar la libro la animon penetrante, Estas ĝermo kiu fariĝas la palmarbo Estas pluvo kiu maron pleniĝas.

(Castro Alves)

El Tutmonda Gazetaro

— La subskriboj por la Petskribo al UNO superis en fino de 1946 la duan centmilon. Gvidas Nederlando kun pli ol 40.000 subskriboj. Sekvas Bulgarujo kun pli ol 20.000, poste Britujo, Svedujo, Francujo, Ĉeĥoslovakujo kaj Norvegujo kun po 10-20.000. La ceteraj landoj restis sub 10.000. Relative plej bone laboris Islando.

— Laŭkalkule ĉiu anglalingva parolado, farita ĉe la Generala Kunveno de UNO, necesigas 288 laborhorojn en la Generala Sekretariejo, por la tradukado en la diversajn aliajn lingvon. Imagu la sparon, se Esperanto estus la sola oficiala, aŭ eĉ nur la sola traduka lingvo!

— La nomo de ĉefstrato apud la stacidomo de Hradec Kralové en Ĉeĥoslovakio estas oficiale ŝanĝita je Ulice dra Ludvika Lazara Zamenhova (Strato de D-ro L.L. Zamenhof). Pli alta distrikta komitato donis sian aprobon.

— Ĉe la Universitato de Lodz (Polujo) estas starigita lektorato por Esperanto; lektoras ing. L. Temerson. En samurba gimnazio Z. Petkowski okazas du kursoj kun 40 lernantoj.

— Esperanto estas enkondukita kiel nedeviga fako ĉe la mezlernejo Beith Hakerem en Jerusalemo; okazas kurso kun 25 lernantoj.

EL HEROLD DE ESPERANTO

— Ni konsilis al la asocioj de ĉinaj komercistoj uzi Esperanton kune kun aliaj lingvoj por praktika koreca korespondado. Por montri al ili, ke tiu lingvo utilas, ni petas komerlistojn, kiu havas interon pri ĉinujo, skribi en Esperanto al la jenaj adresoj por peti informon komercan: The Foreign Trade Association of China, 86 Canton Road, Shanghai; kaj The Importers and Exporters Association of Tientsin, Chiu An Trust Co. Building, Chung Cheng Road, 10th Area, Tientsin.

— En la Decembra numero ni aludis pri la apelacio pri Esperanto, kiun faris S-ro S. Curgai en la Parlamento. En sekvanta kunsido la ministro por instruado respondis, ke ĉar dum sesdek jaroj Esperanto ne atingis, ke gvidantaj personoj uzas ĝin, kaj ĉar tial la lernantoj trovas post plenaĝi ke ili lernis ion neutilan, li ne povas alasi la instruadon en lernejoj. S-ro Curgai respondis al la ministro per detala parolo refu-

tante la argumentojn. Dum la ateston pri Lernado. Bona diskuto multaj el la deputitoj esprimis akcepton de la ideo pri Esperanto, kaj granda parto — precipe el la socialdekrataj deputitoj — ne akceptis la respondon de la ministro.

EL ESPERANTO INTERNACIA

— Geblinduloj ĉiulandaj: Korespondu kun vidantoj per Braila-skribo. Adresojn kolektas: Theo Kutzli, Scheibackerstr. 6, Sto. Gallen, Svisio.

— Pli kaj pli ni sentas la plej urĝan neceson akiri novajn fortojn por nia landa E.-societo por ĝia renoviĝo. Pro tio ni insiste petas la grupojn kaj izolulojn instigi junulojn al lernado de nia lingvo. Ili estu pretaj instrui kaj prezenti ilin por ekzameno okaze de la SES-kongreso en Luzern. Restas al vi sufiĉe da tempo por tiel instrui ilin ke ilipovu akiri la

Ateston pri Lernado. Bona nombro el niaj membroj devus serioze eklabori kaj prezenti sin por akiri la Superan Diplomon. Ĉiuj grupoj devus havi almenaŭ unu personon, kiu kapablu instrui. Per ĉiujara kurso la grupoj povus tiele renovigi la grupan vivon per freŝaj fortoj.

— TUTMONDA ESPERANTISTA JURNALISTA ASOCIO estas fondita — Ĉar multaj ĵurnalistoj el 21 landoj sin anoncis por fakasocio ĵurnalista, ili fondis laŭ propono de kelkaj, la unuan estraron en Skandinavio, kio troviĝas la praktiko, ankaŭ kiam prezidanto estas s-ro Einar Adamson Varmlandskatan 18, Göteborg, Svedlando.

EL SVISA ESPERO

— Por pruvi, ke Esperanto estas tre valora kaj utila en la praktiko, ankaŭ kiam temas pri la gazetaro, ni starigis danan-esperantan gaze-

taro-oficejon. Ni serĉas artikolojn el ĉiuj landoj (pri ekonomio, komerco, scienco, arto, poliko, kulturo, junularo, turismo, ktp), aktualajn raportojn (pri elektado, gravaj festadoj, kongresoj, naturkatastrofoj, ktp), priskribojn (pri regionoj, urboj, naturo, moroj, k. s.), biografiojn de konataj homoj, tradukitaj aŭ originalaj, literaturaĵojn (novelejo, poemoj, humorajoj k. s.). Ni prizorgas la tradukadon el Esperanto kaj sendas la manuskriptojn al ĉiutagaj gazetoj, fakaj ĵurnaloj aŭ semajnaj revuoj. Ni ankaŭ bezonas fotografiojn el ĉiu mondparto. Ĵurnalistoj, verkistoj kaj Esperantistoj, kiu volas liveri materialon, bonvolu skribi al ni kaj ni donas al vi ĉiun informojn. Adreso: Redaktoro Rich. G. Nielsen, Herlufmagle, Sjaelland, Danlando.

EL LABORISTA ESPERANTISTO

Cinco Anos de Luta

A idéia quanto a uma instituição esperantista para, após reunir em si todos os elementos dispostos ao trabalho de propagação e difusão do ensino da gramática do idioma internacional-auxiliar-neutro (o Esperanto), manter e passar à posteridade cada vez mais viva a luz, o fôgo sagrado da "interna ideo", aqui o referido ideal vibra desde o dia 30 de março de 1942: chama-se, hoje, Associação Esperantista do Rio de Janeiro, e está cumprindo seu dever de maneira notável, visto que independe da inciência dos homens, pois quem é "movigado", ou seja, nunca mais deixará de vibrar, para o Infinito, para a Eternidade, tornam-se os melhores propagandistas, anunciando sempre o empreendimento do grande sábio polonês — sr. dr. L. L. Zamenhof.

O Trabalho tomou corpo e a sua glória, tal, como se não houvessem outras iguais ou maiores, para a grandeza do Esperanto.

Um sócio é um dos donos, de uma sociedade — A AERJ não tem donos, nem dono, nem sócios, e sim associados, isto é, esperantistas de direito ou só de fato que se integraram no "movigado" para para viverem com ele, a fim de não ficarem distanciados

dêsse movimento, para obterem os benefícios imateriais que envolve todos os que ficam no raio de ação da "verdade stelo".

Neste "esperantujo" todos têm mais deveres que direitos, e têm a obrigação de algo REALIZAREM para a maior glória do Esperanto.

Aquí, na AERJ, o Esperanto acima de tudo, até acima da própria AERJ: se for conveniente ela dará lugar a outra organização, embora a vibração continue a mesma — ela apoiará sempre e ajudará sempre o trabalho que alguém, entidade ou pessoa, fizer para o Esperanto, e, jamais cometerá a estultícia de desejar que uma realização esperantista fracasse só porque não é sua — jamais, de vez que assim deixará de ser esperantista, por lutar contra o próprio Esperanto e se verá na contingência de submeter-se às críticas mais sérias, menos gentis, mais positivas para voltar ao seu devido lugar.

Dela consta a "Unua Metropolitana Konferenco de Esperanto": dela, como das outras instituições congêneres, sairão outros aptos para que o Esperanto seja cada vez mais senhor do mundo, impregnando-nos do dever de fraternidade, até para com os inimigos.

São cinco anos vividos: cursos elementares, cursos de prática de conversação, folhetos de propaganda do Esperanto, excursões incentivadoras à Petrópolis, a Juiz de Fora, à Barra Mansa, etc., conferências, comemorações, visitas a instituições e cursos de aperfeiçoamento; Biblioteca movimentada, recepção a esperantistas vindos do exterior do Brasil, criação de novos grupos no Distrito Federal, teatro esperantista, festas de arte, tardes culturais. "viva gazeto", "Informilo" mensalmente levando aos quatro cantos da Terra um farto noticiário esperantista, apoio à Liga Internacional e Liga Brasileira, principalmente financeiro, com o se fazerem membros daquelas organizações os nossos associados, tudo isto, e mais que no momento não nos lembramos, comprova que se trata de uma idéia vencedora, de um ideal superior, de uma vibração que seguirá através os séculos trabalhando pela causa.

Estão, pois, de parabens, não somente os AERJanos; mas, também, toda a família esperantista, ao ser comemorado o quinto aniversário da Associação Esperantista do Rio de Janeiro.

Almejamos, possa continuar, cada vez mais punjante, o trabalho dessa força.

Monata Programo

BIBLIOTEKO

- 5 — Kulturkunveno, je la 17ª horo.
 7 — Direktorara kunveno, je la 19ª kaj duono.
 12 — Tagmanĝo esperantista — la 12ª kaj duono, en "Leiteria e Restaurante Predileta", av. 13 de Maio n.º 48.
 — Kulturkunveno.
 13 — Promenado al Zoologia Ĝardeno. Renkonto je la 14^a horo, antaŭ la Muzeo-domo, en Quinta da Boa Vista.
 19 — Kulturkunveno.
 23 — Direktorara kunveno, je la 18ª kaj duono.
 26 — Kulturkunveno.
 — Meza kurso, por progresintoj — ĉiusabate je la 15^a, gvidata de samideano Nelson de Souza.
 — Elementa kurso — ĉiumarde kaj ĵaŭde, gvidata de samideano F. Doblás Filho.

PROGRAMO DE KLUBOJ ESPERANTO-KLUBO ĈE K.

A. J. — kunvenoj ĉiuvendrede, je la 18ª horo. Pro la foresto de samideano Roberto das Neves, la kunveno estas gvidataj de samideano Laszlo Zinner.

ESPERANTO — RONDO DE OLARIA — rua Leocadia Rego n.º 7 — elementa kurso ĉiujauĉe kaj sabate, gvidata de samideanoj J. dos Santos Gonçalves e Dinard

GRUPO ESPERANTISTA BEZERRA DE MENEZES —

MONTARA BULTENO

En Esperanto-movado brazila aperis tre grava bulteno. Ĝin eldonas, kiel sian oficialan organon, Esperanto-Klubo Azeredo Coutinho, en Belo Horizonte, ĉefurbo de ŝtato Minas Gerais. Ĝi havas belan koverton, kiu tamen ne esprimas la absolutan neŭtralecon deziran de la Direktoraro, laŭ la enhavo. Ĝi estas presita per multobligilo, sed bone farita. Tio montras al ni, ke Esperanto-movado en la urbo Belo Horizonte progresadas. Ni deziras, ke la tialaj samideanoj klopodu daŭrigi ĝian eldonadon. Bedaŭrinde la movado, en regionoj, kie antaŭ nelonge estis progresanta, nuntempe ne vige daŭrigas sian vojon, kaj la malnovaj gazetoj kaj revuoj ne aperas regule.

Al la laboro, samideanoj! Jen na horo!

D. P. S. korajn gratulojn.

rua Gustavo Riedel n.º 63 — elementa kurso ĉiumerkrede kaj vendrede, gvidata de s-ano O. S. Lopes.

NOTOJ DE SEKRETARIO

- 1 — La Direktoraro decidis je la 24^a de Februaro: akcepti novajn anojs "Braz Cosenza, n.º 206, F-ino Edyr Vieira Mendonça, n.º 207, Jayme Borges de Araujo, n.º 208; sciigis pri korespondado, neebleco okazigi balon je "aleluia", kaj pri inaŭguro de kurso ĉe Grupo Esperantista Bezerra de Menezes.
 2 — Je la 3^a de Marto ĝi akceptis novan anon, Hellos Gonçalves Dias, n.º 209; decidis mendi poŝtkartojn de Pernambuka Esperanto-Asocio por disvendado inter asocianaro; kaj la Prezidanto parolis pri vizito al Grupo Esperantista de Barra Mansa, kaj oni pristudis kaj kritikis la okazintaĵon kaj ĝiaj konsekvencojn.
 3 — La tutanara kunveno por ŝanĝo en la Statuto je la 10^a de Marto ne finis la laboron, kaj daŭris je la 17^a kaj 24^a de Marto.

PROPAGANDA KASO

Ni ricevis kaj dankas la jenajn donacojn de la ĉestinta samideano: sideja kaso je la 22^a de Februaro Cr\$ 20,50; je la 1^a de Marto Cr\$ 27,20; je la 8^a de Marto Cr\$ 30,40, entute Cr\$ 78,10.

SOCIALAJ NOTOJ

Dum la kuranta monato, festasian naskiĝan datrevenon, la jenaj gesamideanoj:

- 3 — José de Oliveira Sobrinho, kaj Manoel B. de Mello.
 7 — Antonio de Oliveira e Silva.
 10 — F-ino Suely Alves da Costa.
 11 — S-ino M. Luiza do Adro de Souza kaj Wilton Ribeiro, kaj samo Adalberto Fernandes.
 13 — Hermenegildo Medeiros de Souza.
 15 — Jurancy de Almeida.
 17 — Getulio Soares de Araujo.
 20 — F-ino Isis G. Doblás, kaj José Francisco de Aguiar.
 23 — Antonio Gomes Serra.
 28 — Carlos Guimarães Pater-nostro.

Al ĉiuj, ni prezentas niajn

Ni dankas al s-ano Aldino de Freitas la librojn:

Bhagavad Gītā, Diverskolora bukedeto, Voĉoj de Poetoj, Esperanto Modelo, Kapitanfilino (1.ª), Geedzeco (1.ª) kaj Flirto.

Kaj al s-ano Aldo Doblás: Anuario do Museu Imperial Brasileiro, Diplomacia do Marechal, Terra da Gente, Cantaro, Vocacion (1.ª) kaj Ver-tiente.

Kaj al s-anino Maria Angelica de Oliveira: Araneoj (1.ª), Rabeno de Baĥaraĥ (1.ª) kaj Vivo kaj Morto de Sokrato.

Kaj al s-anino Carolina Vaz la revuojn kaj gazetojn: Pernambuco Esperantista, Esperanto Internacia, Monda Revuo k. t. p.

Kaj al s-ano D. Pereira de Souza La revuojn kaj gazetojn: Monda Revuo Ilustrita, Libera Tribuno (du numeroj) Kompreni, kaj Svisa Espero (du numeroj).

INVITO AL SVEDA JUNULARKUNVENO!

Dum la tempo 12-15 de julio 1947a (tuj post la internacia somerkurso en Skovde), okasos junularkunveno esperantista en JURSLA apud la urbo NORRK PING en la mirinde bela regiono de Kolmarden. Bonegaj ban- kaj sporteblecoj!

La partoprenontoj loĝos en bonega "esperantista somerhejmo" kaj oni aranĝos malmultekostan manĝaĵon. Bona tendkampo troviĝas por tendemuloj.

La programo ankoraŭ ne estas tute preta, sed ni promesas, ke ĝi estos enhavriĉa kaj povos doni al la partoprenontoj abunde da "korpa kaj spirita nutraĵo".

Do, ni invitas eksterlandajn gejunulojn al nia kunveno kaj promesas helpi al ĉiu, kiu deziras veni al ni lando ĉi-somere!

B. v. peti informojn kaj aligilojn ĉe:
 S:re Karl E. Andersson, Jursla 5, A Z Y.

Komprenoble troviĝos multaj malfacilaĵoj rilate eksterlandajn vojaĝojn, sed ni faros nin eblon helpi al vi.

Do — Bonvenon al Svedlando — al la bela sved somero 1947.

Sved Eperanto — Federacio — Junular Sekcio.

Tutmonda Junular — Organiso — Sved Sekcio.

Ni tre dankas la gravan donacon de samideano L. Zinner, Poŝtkarton pri la unua Universala Kongreso de Esperanto, en Bolonjo-Sur-Maro (Francujo) je 1905.

En la fotografaĵo oni vidas nian gloran Majstron Zamenhof kaj sinjoron Alfred Michaux, organizinto de tiu Kongreso.

Ni ricevis el oldonantoj; kiujn ni tre dankas: Montara Bulteno, Naturista (O) oficiala organo de "Sociedade Naturista do Brasil", Renovigo de Meksikio, organo de Klubo Esperantista, de México; Marsejla Gazeto, Monata organo de Marseille (Francujo); Tribuna Espirita, ĵurnalo de São Paulo.

BRAZILA INSTITUTO DE ESPERANTO

Sub la direktado de Prof. R. DAS NEVES fondiĝis la BRAZILA INSTITUTO DE ESPERANTO, kies celo estas inter aliaj: malfermo de esp. kursoj, eldonado de originaloj esp-ajoj k tradukaĵoj, aperigo de revuo kun titolo: MONDO-CIVITANO". Adreso: B. I. E. Rio de Janeiro, Caixa Postal 254.

FILATELIO

Mi deziras korespondi pri poŝtmarkoj, kun ĉiuj gesamideanoj kaj kolektantoj. Respondoj en angla, franca, portugala kaj esperanta lingvoj.

Adreso: Manoel Juarez Lydio — Rua Cel. João Brandão, 53 S. Francisco, Niterói, Estado do Rio — Brazilo.

LEGU ATENTE

La Kultur — departemento de ASOCIO ESPERANTISTA DE RIO DE JANEIRO petas ĉiujn esperantistojn en kaj keksterlandajn pri sendo de kulturtenencaj verkaĵoj, mallongaj. Povas esti pri historio, enlandaj kutimoj, arto, literaturo, k. a. Al ĉiuj la ASOCIO nepre sendas samvalorajojn!

Adreso: ASOCIO ESPERANTISTA DE RIO DE JANEIRO, Kultur Dep., Caixa Postal 3677, Rio de Janeiro, Brazilo.

Monata Raporto de la Kultur Departemento

En la tagoj 22 feb kaj 1, 8 15 de marto, um la ĉiu sedum majna Kultur-Kunvenoj, gvidata de S — ano LASZLO ZINNER, okazis la jenaj paroladoj k laŭtlejoj:

S — ano OTAVIO VIANA PEIXOTO paroladis pri la libro de E. BELAMI, titolita: Rigardante Malantaŭen. S — ano — CELSO ROSA laŭtlegis el libro de E. LANTI. S — ano WILTON RIBEIRO laŭtlegis sian propran verketon, titolita: "EKLUDO" Belega k lerta studo pri internacia sprita kaj socia evoluo. S — ano DELIO PEREIRA DE SOUSA faris sian jam anoncitan paroladon pri la vivo de E. ZOLA. Bazi ĝis je verko de portugala verkisto, tradukita de port. Esp-to. MANUEL DE FREITAS ekslerninto de Prof. R. DAS NEVES.

F. DOBLAS FILHO laŭtlegis verkon de JOSE' DE ALENCAR kion li lerte tradukis. Titolo: "LA PAROLO" (Letero pri la Konfederacio de L' Tamojoj) Ĝi aperas en ĉi gazeto. S — ano JOSEFO JOELS anoncis pri holandino, kiu verkas la "JUNA VIVO" — n kaj rekomendis ege ĝian legadon. La redaktoro nomigis: E. van VEENENDAAL-BOUWES (Limen - Holando) kaj proponis ke ĝu parantino de la Revueto, F — ino MARIA ANGELICA DE OLIVEIRA — kion ŝi ĝojeakceptis.

Pri la morto de E. LANTI faris kortuŝan paroladon nia S — ano JOSÉ COSENCA sekve S — ano MAURICIO laŭtlegis leterojn el libro de E. LANTI.

La ĵusresaniĝanta poeto esperantista SYLLA CHAVES deklamis antikvan legendon titolita: "NARCISO" k verkita de V. N. DEVJATNIN rusa poeto. La poemon donacis al la ASOCIO S — ano JOELS, kiu sekve laŭtlegis JOZEFA-JOJN".

Laŭ la propono de la Prezidanto dela ASOCIO, la KUL-

TUR-KUNVENO je la 15-a de de marto, estis dediĉata al la CENTJARA JUBILEO de la plej fama Brazila poeto CASTRO ALVES, kiu mortis 24 — jaraĝa. Jen la parto prenitaj: S — ano CONSTANTINO NICOLAŭ BLACHIKOFF laŭtegis sian travivaĵojn en ĤINUJO dum 6 jaroj. Ni dezirus lin aŭdi ofte! Ni aperigos ĝin en la ĵurnalo.

F — ino MARIA A. DE OLIVEIRA laŭtlegis sian tradukaĵon el libro de angla famkonata verkisto OSCAR WILDE, titolo: "La Najtingalo kaj la Roso". La belegan verkon tiel bone tradukis F — ino OLIVEIRA, ke la ĉeestintoj enspiretene aŭskultis ŝin, dum la laŭtlejo. Ni gratulas ŝin! Sekve LASZLO ZINNER paroladis pri la stranga vivo de OSCAR WILDE.

Fine SYLLA CHAVES faris lian festigan paroladon pri la vivo de CASTRO ALVES kaj deklamis tradukaĵojn lian el versoj de l' menciita poeto, titolo: "LA VOĈO DE AFRIKO".

Jen niaj bonvolaj klopodoj por la pliper fektigo de la ESPERANTISTARO. Ĉestu vi ankaŭ, helpu, instru, kaj instruigu dum niaj kultur — kunvenoj! Ĉiuj estas kore invitataj, Venu do, ĉiuj sabatvesperoj je la 5 - a. Rua MARRECAS 19. 2-a etaĝo. LA DIR. DE KULTUR DEP. L. ZINNER.

UNIVERSALA LIGO

Ĉikj brazilaj gesamideanoj, kiuj deziras aliĝi al tiu Ligo, aboni ĝian revuon "La Praktiko" aŭ ekhavi iun informon tiurilate, bonvole sin turnu rekte al la brazilaj reprezentanto: Nelson Pereira de Souza — Caixa Postal 3677 — Rio de Janeiro.

Korespondado nur per ilustritaj poŝtkartoj deziras KNA-BINO: ISIS G. DOBLAS — CAIXA POSTAL: 3677. Rio de Janeiro — Brasil

MARCO DE GLORIA

Conclusão da pág. 1

sócios da nossa história, nossos costumes, enfim, divulgando além fronteira, dois nomes: Rio de Janeiro — Brasil; cremos prestar um serviço, embora modesto, a nossa cidade e ao nosso país.

Grças ao denodo e à dedicação dos mentores da Associação Esperantista do R. Janeiro, de cuja extraordinaria capacidade de trabalho e amor ao Esperanto, surgiu "Rio Esperantista", — que não toma a si a pretensão de nascer perfeito, mas a de crescer e progredir, ser o dinamo gerador de novas forças.

E' indiscutível que a A.E.R.J. tornou intenso o movimento esperantista carioca, acentuando, por esse motivo, cada vez mais a necessidade de ampliar o âmbito do seu órgão difusor e el-lo: "Rio Esperantista" cujo programa exposto acima faz-se mister obedecer: acrescentando ainda: Neutralidade absoluta quanto a política e religião.

La Magiisto de Menlo Parko

(Antaŭ cent jaroj naskiĝis la genio de lalumo)

La dekonuan de ĉijara Februaro la civilizita mondo festis la jarcenta naskiĝa datreveno de unu el la plej grandaj bonfarintoj de l' homaro: Thomas Alva Edison, la senmorta komencinto de l' elektra epoko, estis unu el la plej mirindaj amerikaj inventintoj, kaj eble el la tutmondaj.

Ververe liaj inventaĵoj estas la nekontraŭstarebla pruvo de lia genieco. Kiom da komforto, kiom da progreso, kiom da faciligo alportis liaj mirindaj eltrovaĵoj!

Tiu genia nordamerikano estis, ni povas diri, senlaca batalanto por la tutmonda progresado, ĉar malgraŭ manko de zorga edukado kaj pro la malmulto da rimedoj de liaj gepatroj, neriĉaj terkulturistoj, li devis kuraĝe batali ek de l' infaneco; kaj tio pli grandigas lian gloron.

Li naskiĝis en Milan, en la ŝtato Ohio, je la 11^a de Februaro 1847a. Li komencis labori 12jara, disvendante ĵurnalojn en la vagonaroj de l' "Grand Trunk Railway"; poste li instalas malgrandan tipografian oficejon, kie li ekpretegis sian "Weekly Herald"; kies redaktoro, kompostisto kaj presisto estis li mem.

Scivola pri ĉio, dum liberhoroj li lernadis hemion, fizikon, kaj ion ajn, kio atirus lian scivolecon dum tiu granda scivoleco. Kiel premion, li ricevis de George Pulman malgrandan ĥemian laborejon, kiun li instalas en la vagono mem, kie jam estis lia ĵurnala oficejo; tamen liaj eksperimentoj rezultigis la ekbrulon de l' vagono; konsekvence la ĵuna ĵurnalisto-ĥemiisto estis forigita el la vagonaro. La ĵuna Edison ankoraŭ havis tempon por noblaj kaj kuraĝaj agoj. Iufoje vivdanĝere li savis la filon de staciestro; tiu knabeto estis preskaŭ batmortigita de vagono; tiu okazaĵo malfermigis por li la pordojn de l' famo, ĉar, kiel premion por nobleco kaj kuraĝo, li ricevis la enirpermeson de telegrafista lernejo Munt Clemens — kaj tiam komenciĝis la grimpadaj ĝis la gloro. Ĉar en tiu branĉo li sukcesis eltrovi la "duplex", la "automatic", la "quadruplex" ktp; per tio li kolektis monon, per kiu li starigis laborejon, kaj daŭrigis lian fruktodonan eltrovistan laboron. De tiam ĝis la fino de lia vivo, oni povas diri, ke la nomo de tiu genia usonano preskaŭneniam forrestis el la montriĝoj de pro-

greso pri fiziko, mekaniko, ktp, jen kiel inventinto, jen kiel kunlaborinto aŭ perfektiginto.

Estas neeble nombri ĉiujn lianjn eltrovaĵojn kaj la bonigojn, kiujn li naskigis por la homaro.

Ni ne povas forgesi paroli pri la elektra lampo. Ĝi sola estus sufiĉa por glorkovri kaj senmortigi la nomon de kelkaj ajn. Krom tio Edison helpis la amuzon de l' homaro, per la eltrovo de l' fonografo kaj de l' kinetofono; donis al ili ankoraŭ la karbonan transrigilon, kiu ebligis la modernan telefonon kaj la radiaparaton. Malmultvorte dirante, kion la mondo ŝuldas al la genieco de tiu mirinda usonano, ne estas necese pli ol rimarkigi, ke sen li eble ni ne estus atingintaj eĉ la duonon de l' progreso lastkvindekjara.

ADO.

PLIGRANDIGANTO DE MEDICINO EM BRAZILIO

Continuação da 1.ª pág.

kojn sciencajn, pligrandigantajn tiaspecan literaturon.

Okupis li diversajn publikajn oficojn, kie sia notinda personeco distingigis. Reprezentis li nian landon en internaciajn sciencajn konferencojn, ĉiuj reflektitaj tra la tuta mondo, kaj nepridiskutinde valoregaj. Je la okazo de X Brazilia Kongreso de Esperanto, li faris unu el siaj plej brilaj paroladoj, en kiu li nedubeble montris kiel li admiris la esperantistojn. Parolis li pri ĉiuj provoj pri lingvo artefarita, ekde la unuaj ĝis la fina sukceso de la klera kuracisto Dr. L. L. Zamenhof. Brile li elmontris la valoron de Esperanto kaj ĝian celon. La genian kreitaĵon de la glora kuracisto pola li reliefigis, gratulante brazilajn esperantistojn, kaj incitante ilin daŭrigi la nevenkeblan entuziasmon; finis Prof. Leitão da Cunha la paroladon per peto al Dio, ke inspiru kaj tute sukcesigu la laboron de ĉiuj esperantistoj tra la mondo.

Tial, kun granda bedaŭro la esperantistaro ricevis la funebran okazintaĵon de la 6^a de marto. La glora nomo por medicino en Brazilo, havas duoblan sencon por enlanda esperantistaro, ĉar, krom esti sciencrimarkinda, ĝi apartenas al viro, kiu bone komprenis kaj defendis la samajn ideojn de Zamenhof.

ADO

Fundação da Liga Universal

Em 14 de Abril de 1942, por ocasião do 25 aniversário da morte do Dr. L. L. Zamenhof, durante o negro período da ocupação alemã, reuniu-se em Haia um grupo de fiéis adeptos do Dr. Zamenhof para reverter, em segredo, a sua memória. Os enormes sofrimentos espirituais causados pela tirania bárbara instigaram as pessoas reunidas a discutirem sobre a ação em futuro para defender a humanidade de uma nova catástrofe mundial. Como fruto da discussão surgiu a decisão unânime de fundar, sob o nome de Liga Universal, uma organização mundial com o fim de trabalhar específica e diretamente para a efetivação do programa original do Dr. Zamenhof, isto é, unir a humanidade por meio de uma língua comum. Com a fundação da Liga Universal tentou-se executar o testamento espiritual do Dr. Zamenhof e, ao mesmo tempo, pôr em prática o desejo constante que, durante a guerra e nos anos que a precederam, foi expressado por muitos esperantistas de diversos países.

FINALIDADE DA LIGA E SEU PLANO DE TRABALHO

O Comité Preparatório definiu a finalidade e o plano de trabalho da Liga Universal nos seguintes termos:

"A finalidade da Liga Universal é: apressar a união dos povos para a segurança da paz no mundo, numa federação mundial, democraticamente organizada, segundo os princípios de liberdade pessoal, igualdade de nações, justiça social, instrução geral, economia mundial organizada e colaboração de solidariedade."

"Atendendo a que a união dos povos só poderá durar e prosperar se for baseada sobre a associação de todos os povos unidos pelos ideais e cultura comuns, a Liga Universal toma a seu cargo a tarefa especial de criar e instituir a sociedade universal e tem a intenção de executar essa tarefa fazendo funcionar um sistema complexo de amizade, relações e colaborações internacionais."

"Visto que a colaboração internacional fácil e proveitosa exige forçosamente o emprego de uma língua neutra comum, que não dê vantagens políticas e económicas a um ou a outros povos, a Liga Universal empregará, co-

mo seu idioma oficial, a língua Esperanto."

"Ao plano de trabalho da Liga pertencem: propaganda dos ideais da Liga; propagação do idioma universal; relações internacionais dos seus membros por meio de correspondência, viagens e reuniões; viagens internacionais de conferencistas; cursos e colónias de férias; edição de literatura; intervenção junto às autoridades e uniões de classe; criação de serviços práticos que facilitem as relações internacionais, etc."

PRINCÍPIOS DE ORGANIZAÇÃO

Ao organizar-se a Liga Universal, seus trabalhos basearam-se nos princípios seguintes:

- a) **Universalidade na consistência e na atividade** — A Liga se estenderá pelo mundo inteiro e seus membros serão recrutados dentre todos os homens. A Liga empreenderá todo o trabalho que estiver no interesse da sua finalidade e no dos seus membros.
- b) **Idealismo** — Esse é o princípio condutor e inspirador para os trabalhos da Liga, cuja ação tem por fim realizar os altos ideais da humanidade progressista. De modo idêntico, os membros da Liga são inspirados, não pelas vantagens individuais, e sim, pela espontânea dedicação ao bem comum.
- c) **Trabalho prático como complemento necessário ao idealismo**, porque os ideais só podem realizar-se pela ação prática. Por isso a Liga não somente prega os seus ideais, como também procura realizá-los dentro dos limites de suas possibilidades.
- d) **Democracia** — Nas funções da Liga observa-se plena democracia no que diz respeito à administração e ao controle. Há eleições de funcionários pela votação, bem como publicação regular de relatórios sobre os trabalhos realizados e sobre o estado financeiro.
- e) **Liberdade** — Pelo seu estatuto elástico a Liga respeita a liberdade individual de seus membros. Evita criar deveres e embaraços na atividade livre dos membros e, ao contrário, estimula a iniciativa

individual e a ação correspondente aos ideais da Liga, bem como proporciona auxílio, na medida das necessidades e das possibilidades.

- f) **O idioma comum é uma condição indispensável ao funcionamento próspero de uma organização universal** — Por isso, o Esperanto é o idioma oficial da Liga, cujos funcionários são escolhidos dentre os membros que falam essa língua. Outros idiomas serão usados, como línguas auxiliares, apenas nos casos de necessidade.
- g) **Analogia com povo** — Os membros formam como que um povo novo, uma nação nova, cujos membros acham-se unidos pela língua, ideais e cultura comuns. Destarte a Liga serve de modelo e de núcleo efetivo para a humanidade unida do futuro.
- h) **Acima da nacionalidade** — O emprego do idioma mundial comum torna possível a emancipação dos limites de nacionalidades e de países. Por isso, ao organizar-se a Liga, acentuou-se-lhe a unidade universal. Os membros aliam-se diretamente ao centro mundial, sem ferir as susceptibilidades do país de nacionalidade. Os agrupamentos eventuais de membros segundo o país ou a nação serão, não por princípio, e sim, por força de oportunidades práticas.
- i) **Ação apolítica** — Apesar da finalidade da Liga ser a de sustentar a evolução política (pela formação da federação mundial), sua ação tem lugar, não no terreno político, e sim, nos terrenos cultural, educativo e prático.
- j) **Grande número de membros** — A Liga procura obter um número muito grande de membros, com a finalidade principal de poder exercer influência eficaz sobre a opinião pública e sobre os governos. Por meio de recrutamento

em grande escala a Liga prepara uma vasta votação popular a favor da paz do mundo e da língua universal.

- k) **Contribuição única para o resto da vida** — Isso evita a perda anual de muitos membros e resulta no seu número sempre crescente. Dados estatísticos precisos, levando em conta a perda de membros por morte e abandono eventual, serão constantemente publicados.
- l) **Contribuição voluntária com o limite mínimo muito baixo para que ninguém, até a pessoa mais pobre, possa deixar de concorrer por causa de dificuldades financeiras.**
- m) **Contribuição de duas espécies** — De acordo com o caráter duplo, idealista e prático da Liga, as contribuições serão de duas espécies: 1) Doação de apóio na forma de tijolos simbólicos para construção de um mundo novo, sem direito às bonificações. 2) Pagamento facultativo pelas bonificações, constituido de contribuição de membro ativo, que dá direito a receber o órgão oficial e o almanaque da Liga, a exercer os direitos de membro e de gozar outros benefícios.
- n) **Membros não ativos** — A Liga também aceita como membros as pessoas que não desejam tomar parte na vida da Liga, mas que aprovam a sua finalidade e atividade, bem como a sustentam moralmente (por meio da declaração de apóio) e pecuniariamente (pela doação de tijolos simbólicos).
- o) **Os membros não-esperantistas são alistados para demonstrar que muitas pessoas, embora não podendo ou não desejando aprender o Esperanto, aprovam, contudo, o movimento em prol da língua universal e acham-se dispostas a sustentá-lo.**

Continua no próximo número

LETERPAPERONKAJ KOVERTOJN

Asocio disvendas, kun verda stelo kaj jenaj vortoj: LINGVO INTERNACIA.

Sendinto: ..... Adreso: .....

Prezoj: 100 Kr\$ 18,00 — 50, Kr\$ 10,00 — 10, Kr\$ 2,00
Kovertoj, la samprezoj. Samideanoj el ŝtatoj bonvolu sendi plu Kr\$ 1,00 por afranko.

Rio Esperantista

Orgão oficial da A. E. R. J.

PENSAMENTO E TRABALHO PELA FRATERNIDADE UNIVERSAL

Diretor responsável ALDO O. DOBLAS	Redator-Chefe SYLLA M. CHAVES	Gerente DELIO PEREIRA DE SOUZA
---------------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------

Assinaturas: Brasil — Cr\$ 15,00 Exterior — " 30,00	RIO DE JANEIRO, ABRIL DE 1947	Redação e administração R. DAS MARRECAS, 19, 2.º and. Tel: 42-5731 — C.P. 3677
---	-------------------------------	--

Ano 25 Respondokuponoj. || ANO I || N.º 1 || Avulso Cr\$ 1.00

LA PAROLO

VERKIS JOSE' DE ALENCAR. LETERO PRI LA KONFEDERACIO DEL TAMOJOJ. (*) EL BRAZILA ANTOLOGIO TRADUKIS DOBLAS FILHO.

La parolo, tiu ĉiela speciala propeco, kiun Dio donis al la homo kaj rifuzis al la besto, estas la plej superbela esprimo de la naturo; ĝi elmontras la povon de la kreinto kaj reflektas la tutan majestecon de sia Dia Verko. Senkorpa, kiel la spirito, kiu vivigas ĝin, rapida kiel elektro, brilanta kiel la lumo, kolorigita kiel la suna prismo, interkomunikigas al nia penso, ekkaptas ĝin tuj, kaj klarigas ĝin per la radioj de la inteligento, kiun ĝi alportas en sia interno.

Kuriero nevidebla de la ideo, ĉiela pupilo de nia spirito, ĝi movas siajn orumitajn flugilojn, flustras al nia orelo dolĉe, ludas rapide kaj petoleme ĉe la imago; lulilas nin en karesaj sonĝoj, aŭ en la mildaj rememoroj de la pasinto.

Ĝi ornamas ĉiujn formojn reproduktas ĉiujn ŝanĝojn kaj nuancojn de la penso, trakturas ĉiujn notojn de tiu gamo de la homa koro, ekde la rideto ĝis la larmino, ekde la sopiro ĝis la plorsingulto, ekde la ekĝemo ĝis la raŭka krio de la agonianto. Ofte ĝi estas la gravurilo de la statuisto, kiu pritrancas la graciajn formojn de iu poeta kreaĵo aŭ de fidela kopio de la naturo; per perfektigado de tiu delikata skulptilo la ideo vivigas, enkorpiĝas kaj alĝustigas, kiel bronzo aŭ kiel vakso.

Alifoje ĝi estas la inspira peniko de la pentristo, kiu ekaperigas al nia spirito, kiel el netuŝita blanka tolaĵo, belegan pentraĵon desegnititan kun tiu korekteco de linioj, kaj tiu kolorigita brilo, kiu karakterizas la majstrojn.

Multfoje ĝi estas la noto de l'himno, kiu dolĉe resonas, kiu sonorigas en la aeron, kaj perdiĝas tra la spaco, aŭ karesas milde nian oreton, kiel la eĥo de malproksima mu-

ziko. La scienco havas en ĝi skalpelon per kiu ĝi nekropias la eraron, senkarnigas ĝin je la sofismoj, kiuj ĝin kaŝas, kaj klare montras ĝin al tiuj, kiuj, trompate de falsaj eksteraj, opinias vidi je ĝi la veron.

La sento igas ĝin la orumita ŝlosilo, kiu malfermas la kordon al ĝiaj emocioj de la plezuro, kiel la sunradio, kiu aliformigas la burĝonon de iu rozo plena da vegeta forto kaj aromo.

La justeco donis al ĝi la korpurecon, kiel ĝian defendarmilon, armilo multpova kaj nektraŭstarebla, kiu tion da fojoj estas haltiginta la tranĉilegon de la ekzekutisto kaj rompinta la multpezajn ferĉenojn de subtera malliberiĵo. Por la demagogo ĝi estas giganta levilo per kiu li delokigas egajn amasojn da homojn kaj jetas ilin kontraŭ la kolonojn de la sociala konstruaĵo, kiu ekstrema ŝanceliĝas kaj malfortigas sub la pezo de tiuj homamasoj instigitaj de iu povo preskaŭ superhoma.

Jen, kio estas la vorto, mia amiko; simpla kaj delikata floro de la sento, noto tremova de la koro, ĝi povas leviĝi ĝis la apogeo de la homa grandeco, kaj altrudas leĝojn al la mondo de la supro de tiu trono, kiu havas por ŝtupo la kordon kaj por kupolo la inteligenton.

Tiele, do, ĉiu homo, oratoro, verkisto aŭ poeto, ĉiu homo, kiu uzas la vorton, ne kiel rimedon komprenigi siajn ideojn, sed kiel laborilon; ĉiu, kiu parolas aŭ verkas, ne pro viva neceso, sed por plenumi grandan socialan mision, ĉiu, kiu faras el la lingvo ne plezuron, sed, belan kaj noblan profesion, devas ellerni kaj koni la forton kaj la rimedojn de tiu elemento el sia aktiveco.

La vorto estas arto kaj scienco, kiel scienco ĝi esprimas la penson kun ĝia tuta fidelo kaj simpleco; kiel arto, ĝi ornamas la ideon per ĉiuj reliefoj, per ĉiuj ĉarmoj kaj formoj necesaj por enŝorĉi la spiriton. La majstro, magistrato, pastro kaj historiisto en la praktikado de sia respektinda kaj sankta misio de la inteligento, de la justeco, de la religio kaj de la homaro, ili estas devigataj fari el la vorto iun sciencan; sed la poeto kaj la parolanto devas esti artistoj kaj lerni en la homa vortaro ĉiujn ĝiajn plej intimajn sekretojn kiel la muzikisto, kiu studas la plej rapidajn vibradojn de la kordoj de siaj muzikiloj, kiel la pentristo, kiu studas ĉiujn lumefektojn en la ombrolumo.

(*) TAMOJOJ = TAMOYOS indigenoj de Brazilo (Kiuj vivadis en la periodo 1.000 ĝis 1730).

Ethel ne hezitis diri ĝin al britaj radioaŭskultantoj

Kion ŝi ne hezitis diri? Jen legu (laŭ "The British Esperantist"):

En la vespera programo de la Brita Broadkasta Kompanio de la 13^a de novembro 1946, sub titolo "Have a Go", S-ro Wilfred Pickles intervjuis nombron da geokupitoj en Leeds'a fabriko. Unu el la intervjuitoj estis fraŭlino Ethel M. Neale. Responde al demando, ŝi diris ke antaŭ la milito ŝi vojaĝis en Nederlando proksimume la jena (ando, Belgujo kaj Svislando. Seglalnigva) konversacio:

S-ro Pickles demandis: — Ĉu vi parolas la nederlandan lingvon?
— Ne.

Mahabhârata

(Veda poemo)

Antaŭ nelonge estis eltrovitaj ruinoj de templo rilataj al periodo de Aleksandro la Granda ĝis Kleopatro. Tiu templo, laŭ sur muraj skribaĵoj kaj aliaj signoj, estis konstruita de unu el la regimentoj de Ptolomeo tria. Estis luksega templo, kolono plena, konstruita laŭ koriginta stilo; estis eltrovata en ĝiaj ruinoj altvaloraj juveloj kaj artaĵoj el la antikva mondo. Nun mi volas rakonti pri alia atestaĵo kiu estas MAHABHÂRATA, hinda poemo, la plej longa el la mondo, kaj oni ne scias kiam ĝi estis precize verkita. Laŭ iuj, ĝi datiĝas de la IV periodo antaŭ Kristo kaj IV de nia tempo; la poemo enhavas 230.000 deksilabojn en 18 kantoj Mahabhârata signifas: "En granda epopeo "kaj ĝi estas ĉefferko el la veda literaturo. Ĝi estas 22 fono pli longa ol Eneido de Virgilio, kaj trifoje pli longa ol Iliado de Homero.

En tiu grava verko figuris tre antikvaj vedaj legendoj, historiaj rakontoj, leĝoj, moralinstruoj, mitologio, fabeloj, kosmografiaj notoj, filozofiaj doktrinoj kaj tiel plu.

La poemo diigas, ankaŭ la fariĵojn de Kriŝno kaj Arĝuno. Scienculoj kaj studemuloj pri antikvaj aferoj, kredas ke tiu ĉefverko literaturo estis verkita de multaj generacioj de poetoj, tiurilate, la nomo Vyasa kiu subskribas ĝin kiel aŭtoro signifas kolektanto.

Iom post iom laŭ ni vidas la scienco estas liveranta al moderna mondo la pasintajn juvelojn, kiel okazis pri la eltrovaĵo de tiu luksega palaco de tempe de Ptolomeoj.

— Kiel do vi interkomprenis en Nederlando?

— Mi vojaĝis kun esperantista amikino, kaj en Holando ni ambaŭ dum la tuta semajno parolis Esperanton kun la nederlandaj esperantistoj.

S-ro Pickles demandis pri ŝia laboro en la fabriko, kaj poste li diris:

— Ĉu vi povas tion diri en Esperanto?

La respondo estis (nun en Esperanto): — Jes, sinjoro; mi laboras en la pantalona fako.

La anglaj aŭskultantoj do ricevis bonan propagandan lecionon, mallongan sed efikan, de simpla laboristino.

(El Haraldo de Esperanto)